

Høringssvar Stortingsmelding 13: 23-2024 Bustadsmeldinga

Norges Handikapforbund jobber for et samfunn der funksjonshindrede får oppfylt våre menneskerettigheter og kan være fullverdige og likestilte borgere. God boligpolitikk har riktige virkemidler for å sikre flere et trygt og funksjonelt hjem. At under 20 % av boligene er tilgjengelige for funksjonshindrede er en utfordring for samfunnet og den enkelte.

Universelt utformede boliger gjør at folk kan bo lengre hjemme, forhindre fall og skader, at funksjonshindrede kan besøke slekt og venner og at de får ta del i en større del av boligmarkedet. Norges Handikapforbund mener utfordringsbildet i Bustadsmeldinga er riktig, men savner konkrete tiltak som bidrar til å rette dette.

I kapittel 5.2.4 leser vi at «Statistisk sentralbyrå reknar med at rundt 20 prosent av bustadene i Noreg er tilgjengelege for rørslehemma eller kan tilpassast utan altfor store kostnader. (..) «Samtidig manglar mange bustadblokker heis, og 11 prosent av eldre over 66 år bur i andre etasje eller høgare utan heis».

«Slik heimetenesta vurderer det, kan det å utbetre desse bustadene bidra til at behovet for heimetenester, behovet for å flytte til ein ny bustad og fallrisikoen blir redusert i høvesvis 18, 30 og 34 prosent av bustadene. Kvar tredje fallulykke skjer i bustaden eller i eit bustadområde. Helsetenestekostna der for alvorlege fallulykker blant eldre er utrekna til å vere om lag 14,5 milliardar kroner. Fleire tilgjengelege og universelt utforma bustader kan òg redusere behovet for bustadhjelpemiddel.»

Norges Handikapforbund mener løsningen er at:

- Tilskudd til etterinnstallering av heis og tilstandsvurdering gjeninnføres.
- Det må innføres virkemidler, økonomisk og lovmessig, som sikrer at alle boligblokker med tre etasjer eller mer skal ha etterinstallert heis innen 2035 (med unntak for helt spesielle tilfeller).
- Tilbakeføre ansvaret for tilskudd til tilpasning av bolig til Husbanken

Heistilskuddet

Siden 2008 har Stortinget bevilget penger via Husbanken til tilskudd på inntil 50% av kostnadene til prosjektering og/eller installering av heis. I statsbudsjett for 2023 ble imidlertid heistilskuddet tatt bort. Heistilskuddet var et treffsikkert og etterspurt tilskudd for å øke andelen boliger som kan brukes av funksjonshindrede. Samtidig er etterinnstallering av heis omfattende og kostbart inngrep som tvisomt blir gjort uten tilskudd. Noen av de boligene som får etterinstallert heis, er de rimeligste boligene som er tilgjengelig for de gruppene som har lavest inntekt, mens nye boliger med universell utforming og heis er vesentlig dyrere.

Tilskuddet er også et svært viktig tiltak både for å sikre at en aldrende befolkning kan bo i hjemmene sine lenger, og for at funksjonshindrede skal ha flere tilgjengelige boliger. Etterinstallering er prosesser som tar noe tid, det er derfor vesentlig å holde høyt tempo i arbeidet.

Stortinget bør vedta:

- Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med statsbudsjettet for 2025, fremme nødvendige forslag til bevilgninger for å gjeninnføre tilskudd til prosjektering og installering av heis i allerede eksisterende bygningsmasse, for å stimulere til flere tilgjengelige boliger.

Videre, og som grunnlag for det videre arbeidet, bør det settes klare mål om å gjøre større deler av eksisterende boligmasse mer tilgjengelig, ved bruk av heis. For å komme videre er det viktig å sette rammer og mål for et slikt arbeid. Norges Handikapforbund mener Stortinget bør slå fast at et slikt mål må komme på plass:

- Stortinget ber regjeringen utrede, og fremme forslag om nødvendige virkemidler for å fastsette et mål om at alle boligblokker med tre eller flere etasjer skal få etterinstallert heis, så fremt dette er fysisk mulig.

Tilskudd til tilpasning av bolig

I 2020 ble ansvaret for tilskudd til tilpasning av bolig overført kommunene gjennom rammetilskuddet. Bustadmeldingen sier at tall fra Husbanken viser at kommunene har prioritert disse tilskuddene, men at det ikke finnes noen komplett oversikt over bruken etter overføringen.

Tilskuddet er utvilsomt et effektivt virkemiddel for å målet om at flere skal kunne bo hjemme lengre. Likevel er tilskuddet ikke øremerket, og vil derfor konkurrere med andre gode tiltak i kommunene. Vi frykter at tilskuddet vil forvitte dersom ikke Husbanken ikke får dette tilbakeført ansvaret. Husbanken har den beste kompetansen for å sikre at tilskuddet forvaltes mest rettferdig og riktig.

Primært er det vesentlig at Husbanken igjen overtar ansvaret for tilskuddet, men det er også behov for å sikre god oversikt over bruken av midler i dag.

- Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for forvaltning av ordningen med tilskudd til tilpasning av bolig tilbake til Husbanken.
- Stortinget ber regjeringen sikre innhenting av fullstendig statistisk oversikt over bruken av tilskudd til tilpasning av bolig.

Både Heistilskuddet og Tilskudd til tilpasning av bolig er gode og utprøvde virkemidler som gir gode resultater for de utfordringene som Bustadmeldinga skisserer.